

Ποιὰ ἡ πρωτογενὴς πηγὴ καὶ ἀφετηρία τῆς βίας (Κορναράκης Ἰωάννης Ὀμότιμος Καθηγητὴς Ποιμαντικῆς Ψυχολογίας καὶ Ἐξομολογητικῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Θεολογία και Ζωή / Ορθόδοξη πίστη](#)

Ὅταν βρίσκεται κανεὶς σήμερὰ ἔκπληκτος μπροστὰ στὴν ὠμότητα καὶ γενικὰ στὶς ποικίλες, συγκλονιστικὲς στὴν ἀνθρώπινη εὐαισθησία, μορφὲς καὶ ποιότητες βίας, ποὺ ἀποβαίνουν ἀγχογόνοι οἰωνοὶ γιὰ τὸ μέλλον ποὺ ἔρχεται, διερωτᾶται εὐλόγα: Ποιὰ εἶναι ἄραγε ἡ πρωτογενὴς πηγὴ καὶ ἀφετηρία τῆς βίας καὶ ποιὸς τὴ γέννησε; Ποιὸς ἐπὶ τέλος, μπολιάσε τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο μ' αὐτὸ τὸν καταστροφικὸ, γιὰ τὴν ἴδια τὴν ὑπαρξὴ του, τυφλὸ καὶ ἀδυσώπητο δυναμισμὸ;

Πηγή εικόνας: orp.gr

Ἐνα τέτοιο ἐρώτημα εἶναι φυσικὸ νὰ μᾶς παραπέμπει στὸ πολὺ παρωχημένο

παρελθόν, νὰ μᾶς γυρίζει πολὺ πίσω, στοὺς περασμένους πιά αἰῶνες! Καί, γιατί ὄχι, στὴν ἀφετηρία καὶ στὸ πρῶτο ξεκίνημα τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς!

-Ἀλλὰ ποῦ μπορεῖ νὰ ἐντοπίσει κανεὶς ὄχι μόνο χρονικὰ ἀλλὰ καὶ κυρίως “τοπικὰ” τὸ χῶρο, ποῦ γιὰ πρώτη φορά, ἐνσαρκώθηκε ἡ ἀνθρώπινη ὕπαρξη κι ἄρχισε τὸ ξεδίπλωμα τῆς ἱστορικῆς της διαδρομῆς, στὴν πορεία αὐτοῦ του κόσμου;

Φυσικά, ὁ χριστιανὸς ἄνθρωπος, δὲν δυσκολεύεται καθόλου στὴν προσπάθεια ἐνὸς τέτοιου ἐντοπισμοῦ. Ἐνα ἀπὸ τὰ πρῶτα κεφάλαια τῆς πίστεώς του, τὸν πληροφορεῖ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος γεννήθηκε στὸν παράδεισο

Ὁ παράδεισος ὑπῆρξε ὁ χῶρος, μέσα στὸν ὁποῖο, τὸ ἐκλεκτότερο δημιούργημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἄνθρωπος, συνειδητοποίησε τὴν ὕπαρξή του, ἀπὸ κάθε ἄποψη καὶ παρέλαβε τὴ σκυτάλη τῆς ζωῆς μὲ ὑψηλές, δηλ. θεοτικές, προσδοκίες!

Ἀλλὰ στὸν παραδείσιο ἀκριβῶς αὐτὸ χῶρο καὶ μάλιστα στὸ ξεκίνημα ἐπάνω τῆς ὑπαρξιακῆς πορείας τοῦ ἀνθρώπου, παίχθηκε (ἀπροσδόκητα) ἡ τραγωδία τῆς ἐμπλοκῆς του στὴν ἀμαρτία μὲ πρωταγωνιστὴ τὸ διάβολο. Ἔτσι ὁ παράδεισος φαίνεται νὰ φιλοξένησε, στὴ διάρκεια τοῦ παιξίματος αὐτῆς τῆς τραγωδίας, τὸ λίκνο τῆς βίας· τὴ δαιμονικὴ ἀπάτη, ποῦ μπολιάσε, γιὰ πρώτη φορά, τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο μὲ τὸν πικρὸ καὶ θανατηφόρο ἰὸ τῆς βίας!

Στὸν παραδείσιο χῶρο τῆς δοκιμασίας τῆς ἀνθρώπινης ἐλευθερίας ἀσκήθηκε, μὲ ἀπατηλὸ τρόπο, ἀπὸ τὸ γενάρχη τῆς δαιμονικῆς βίας καὶ διοχετεύθηκε στὸ ψυχολογικὸ καὶ πνευματικὸ κυκλοφορικὸ σύστημα τοῦ ἀνθρώπου, ἡ πρωτογενὴς βία, ὡς χυμὸς φθορᾶς καὶ θανάτου, καταστροφῆς καὶ ἀλλοτριώσεως.

Ὅμως τὸ πλεόν παράδοξο καὶ ἐντυπωσιακὸ γεγονὸς, στὴ φύση καὶ λειτουργία τῆς βίας, στὰ πρῶτα της βήματα, εἶναι ὅτι δὲν ἐμφανίζεται μὲ δυναμικὸ καὶ ἄμεσα καταλυτικὸ, βίαιο τρόπο. Ἡ πρεμιέρα τῆς βίας, στὸ θέατρο τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως φαίνεται ἀθόρυβη καὶ ἀβίαστη – σχεδὸν ἀνύποπτη.

Ἡ πρωτογενὴς καὶ ἀρχέγονη βία εἰσέρχεται στὸ προσκήνιο τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς χωρὶς νὰ πιέζει, νὰ ἀπειλεῖ, νὰ τρομάζει ἢ νὰ ἐκβιάζει. Ἀπλῶς φαίνεται νὰ διαλέγεται, καθὼς κάνει τὰ πρῶτα βήματά της πρὸς τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο, ἐντελῶς φυσιολογικὰ μ’ αὐτό, ἀβίαστα.

Ὁ διάλογος τοῦ ὄφη μὲ τὴν Εὐα εἶναι πράγματι ἐκ πρώτης ὄψεως, ἕνας ἥρεμος, φυσιολογικὸς καί... ἀξιοπρεπής, ἀπὸ πλευρᾶς σεβασμοῦ τῶν κανόνων τῆς καλῆς ἀνθρώπινης συμπεριφορᾶς, διάλογος. Καὶ οἱ δύο συζητητὲς αὐτοῦ τοῦ διαλόγου φαίνεται νὰ εἶναι προσεκτικοὶ στὸ σεβασμὸ τοῦ προσώπου τοῦ ἄλλου. Δὲν παρουσιάζεται κάποια ἔνταση, σὲ στὺλ συγκρούσεως ἢ ἀντιδικίας, μεταξὺ τῶν

συζητητῶν αὐτῶν, στήν πορεία τοῦ διαλόγου ποὺ κάνουν.

Κι ὅμως. Ὁ ὄφης ἀσκεῖ βία καὶ ἐγκαινιάζει τὴ λειτουργία τῆς βίας, μέσα στὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο, μ' ἓνα πράγματι ἐντελῶς ἀνύποπτο τρόπο. Μὲ τὴν ἄπατη!

Ἡ ἄπατη, στὸ διάλογο τοῦ ὄφη μὲ τὴν Εὐά, ἀποτελεῖ τὸ προσωπεῖο τῆς βίας! Ἡ βία, γυμνὴ καὶ “ἀφτιασίδωτη”, θὰ προκαλοῦσε φρίκη καὶ τρόμο στήν Εὐά! Θὰ ξυπνοῦσε ἴσως τὸ ἔνστικτό τῆς αὐτοπροστασίας καὶ θὰ τὴν ὠθοῦσε στὴ φυγὴ καὶ ἐπομένως τὴν ἐγκατάλειψη τοῦ διαλόγου.

Ἔτσι ἡ ἄπατη καθιστᾷ τὴ βία ἀνύποπτη. Μάλιστα τὴν ὠραιοποιεῖ καὶ μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ κάνει γοητευτικὸ τὸν ἐκβιασμὸ τῆς θελήσεως τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου.

Ἡ Εὐά ἐξαπατᾶται καὶ ἐκβιάζεται νὰ ὑποκύψει στὴ δαιμονικὴ ὑποβολὴ καὶ ἐπομένως στὴ δαιμονικὴ βία, χωρὶς τὴν παραμικρὴ ὑποψία, γοητευμένη ἀπὸ τὴν ἄσογη συμπεριφορὰ τοῦ ὄφη. Καὶ ἴσως θὰ αἰσθάνθηκε πραγματικὰ ἐνθουσιασμένη, ὅταν διαπίστωσε κάτι, ποὺ δὲν εἶχε ἀντιληφθεῖ προηγουμένως, ὅτι δηλαδὴ ὁ καρπὸς τοῦ ἀπαγορευμένου, ἀπὸ τὸ Θεό, δένδρου ἦταν ἐξαιρετὸς καὶ γι' αὐτὸ ἐπιθυμητὸς ἀπὸ κάθε ἄποψη!

Χρειάσθηκε νὰ ἀφυπνίσει τὸ πνεῦμα τῆς Εὐάς “ὁ κριτικὸς ἐνθυμήσεων” λόγος τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ συνειδητοποιήσῃ καὶ νὰ ὁμολογήσῃ τὴ δαιμονικὴ ἀπάτη, ποὺ ἐκβιάζε τὴ βούλησή της. «Τί τοῦτο ἐποίησας;», ρώτησε ὁ Θεὸς τὴν Εὐά, μετὰ τὴν παράβαση τῆς ἐντολῆς του. Πῶς ἔκανες μία τέτοια γιὰ σένα καταστροφικὴ ἐπιλογή;

-«Ὁ ὄφης μὲ ἠπάτησε», παραδέχθηκε ἡ Εὐά.

Μόνο ὕστερα ἀπὸ τὸ ἐρώτημα αὐτὸ τοῦ Θεοῦ μπόρεσε νὰ δεῖ καθαρὰ ἡ Εὐά τὴν ἀπάτη τῆς δαιμονικῆς βίας. Ἐπομένως μόνο τότε (ἀργὰ βέβαια) εἶδε κατὰ πρόσωπο τὴ βία.

Ἔτσι ἡ δαιμονικὴ βία λειτούργησε πράγματι ἀβίαστα, ἀθόρυβα, “λογικά”, δηλ. ἐντελῶς ἀνύποπτα γιὰ τὸ θύμα. Αὐτὸ τὸ τελευταῖο χαρακτηριστικὸ τῆς δαιμονικῆς βίας εἶναι ἐκεῖνο, ποὺ θεμελιώνει καὶ παγιώνει τὴ διεργασία τῆς ἀλλοτριώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου. Ἡ βία ἀλλοτριώνει συχνὰ ἀθόρυβα, ἐρήμην τῆς αὐτοσυνειδησίας τοῦ θύματος. Μὲ τὸν σιγαστήρα τῆς ἀπάτης δὲν προκαλεῖ, συχνά, θόρυβο, δὲν ἀνησυχεῖ τὴν ἀνθρώπινη συνείδηση. Ἀντίθετα, σὲ πολλὰ περιπτώσεις, ὅπως αὐτὴ τῆς Εὐάς, πείθει τὸ θύμα της, ὅτι εἶναι πάντοτε στήν ὑπηρεσία τοῦ προσωπικοῦ του συμφέροντος καὶ τῆς προστασίας του ἀπὸ ἐπικίνδυνα ὑπαρξιακὰ “ψεύδη”! «Οὐ θανάτῳ ἀποθανεῖσθε».

Ἡ ἀθόρυβη αὐτὴ βία τῆς διαψεύσεως τῆς πιὸ σημαντικῆς καὶ κρίσιμης, γιὰ τὴν ὑπαρξὴ τοῦ ἀνθρώπου, θεόσδοτης ἀλήθειας, ἀλλοτριώνει τὸ ἀνθρώπινο πνεῦμα ἀπὸ τῆ θεόκτιστη συνείδησίν του καὶ τὸ παγιδεύει στὸ φαῦλο κύκλο μιᾶς θανατηφόρας ἀξιολογικῆς μετατιμήσεως καὶ ἀναρχίας.

Πάντως ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἀπατήθηκε ἡ Εὐα, μὲ τὴ δική της εὐθύνη, ἀφοῦ δὲν χρησιμοποίησε τὶς νηπτικὲς λειτουργίες τοῦ κατ' εἰκόνα «Βία καὶ τυραννίδι ἤγετο ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ ὁ ἄνθρωπος καὶ σχεδὸν οἱ μὴ θέλοντες ἀμαρτῆσαι βία ἡμάρτανον». Ἀπὸ ἐκείνη τὴν τελεσίδικα κρίσιμη καὶ καταστροφικὴ, γιὰ τὸ ἀδαμικὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο, στιγμὴ, τὸ πρόσωπο αὐτὸ ἀλλοτριώθηκε λειτουργικὰ καὶ ψυχοδυναμικὰ καὶ μεταποιήθηκε σὲ ἔνσαρκη βία. Αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος, ἀπὸ ἐκείνη τὴ στιγμὴ καὶ ἐξῆς, λειτουργεῖ πλέον ὡς βία.

Αὐτὸ βέβαια σημαίνει ὅτι ἡ βία, ὡς καρπὸς δαιμονικῆς γέννας, ἔλαβε, μὲ τὴν παράβαση τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ, μία νέα ποιοτικὴ ἢ ὄντολογικὴ ὑπόσταση· ἔγινε καὶ ἀνθρώπινη.

Μέχρι τὴ στιγμὴ ποὺ ἀπατήθηκε ἡ Εὐα, ἡ βία εἶχε ἀποκλειστικὰ δαιμονικὴ ταυτότητα καὶ ὑπόσταση. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ὅμως τῆς διολισθήσεως τῆς Εὐας στὴ δαιμονικὴ παγίδα, ἡ βία βρῆκε οἰκεῖο χῶρο “σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον” καὶ ἐγκαταστάθηκε στὴν ἀνθρώπινη φύση, μὲ δικαιώματα κυριαρχικὰ καὶ ἐξουσιαστικά, σὲ ὅλες τὶς ψυχοσωματικὲς τῆς λειτουργίες.

Τὸ ἀποτέλεσμα, φυσικά, αὐτῆς τῆς μεταποιήσεως τοῦ ἀνθρώπου σὲ ἔνσαρκη βία ἐντοπίζεται εὐδιάκριτα στὴ βίαιη ἐνδοψυχικὴ συγκρουσιακὴ λειτουργικότητά του, ποὺ εἶναι πλέον χαρακτηριστικὸ τοῦ σαρκικοῦ ἀνθρώπου, τοῦ “πεπραμένου ὑπὸ τὴν ἀμαρτίαν”.

Μετὰ τὴν ἀπάτη τῆς Εὐας, ἀπὸ τὴ δαιμονικὴ βία, ὁ ἀδαμικὸς ἄνθρωπος σχετίζεται μὲ τὸν ἑαυτὸ του δυνάμει τῆς βίας, ποὺ πλέον ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἐνσαρκώνει. Ἔτσι ὁ ἑαυτὸς τοῦ ἀδαμικοῦ ἀνθρώπου φέρεται βίαια πρὸς τὸν ἑαυτὸ του. Ἐξερχόμενος ἀπὸ τὸν παράδεισο, πορεύεται τὸν δρόμο του ἐκβιαζόμενος ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ του, συγχρόνως ὅμως ἐκβιάζοντας τὸν ἑαυτὸ του. Ἡ σχέση αὐτὴ τοῦ ἑαυτοῦ μὲ τὸν ἑαυτὸ δίνει τὴν πιὸ ὠμὴ ἀλλὰ καὶ πιὸ γνήσια καὶ αὐθεντικὴ ψυχοδυναμικὴ εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου. Ἡ ἀνθρώπινη φύση, ἡ “πεπραμένη (πουλημένη) ὑπὸ τὴν ἀμαρτίαν”, τελεῖ πάντοτε ὑπὸ τὴ βία τοῦ διεφθαρμένου ἀπὸ τὴ δαιμονικὴ, βίαιη ἐπενέργεια, ἑαυτοῦ τῆς.

Ὅλες οἱ ἄλλες ἐκδηλώσεις καὶ ἐνέργειες καὶ πράξεις βίας, ἀπὸ τὶς πιὸ ἀσήμαντες μέχρι τὶς πιὸ τραγικὲς καὶ συγκλονιστικὲς, ἀποτελοῦν ἀπλῶς προβολὲς καὶ προεκτάσεις πρὸς τὰ μέσα (ἐνδοψυχικὰ - ἐνδοατομικὰ) ἢ πρὸς τὰ ἔξω (ἐναντίον

τοῦ πλησίον) αὐτῆς τῆς καθολικῆς βιαιοποιήσεως τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου. Ἔτσι λοιπόν, ἡ γεμάτη βίαιες πράξεις καὶ ἐνέργειες ζωῆ τοῦ ἀνθρώπου, ξεκινάει ἤδη μέσα ἀπὸ τὸν παραδείσιο χῶρο. Ὁ ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου, “ὁ ἀρχέκακος ὄφεις” βίασε τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο, ἐπὶ τῆς ἀνετης κλίνης τῆς ἀπάτης καὶ τὸ μπόλιασε μὲ τὴ δική του, τὴ δαιμονικὴ βία.

Ἀπὸ ἐκείνη τὴ στιγμή ἡ βία ἔγινε δύναμη ἀλλὰ καὶ ποιότητα ὑπαρξιακῆς λειτουργίας τοῦ ἀνθρωπίνου ψυχισμοῦ. Τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ δική μας ἐποχὴ ἐπιβεβαιώνει μὲ ἀκλόνητη πειστικότητα αὐτὴ τὴ λειτουργικὴ ποιότητα τοῦ ψυχισμοῦ αὐτοῦ, μᾶς διευκολύνει νὰ προχωρήσουμε, στὸ διάλογο μὲ τὴ βία, μὲ μεγαλύτερη ἐπίγνωση τοῦ πιὸ κρίσιμου ὑπαρξιακοῦ μας προβληματισμοῦ· τῆς σχέσεώς μας μὲ τὸν ἑαυτό μας.

Πηγή: agiazoni.gr